

Motion

1983/84:2629

Lars Werner m. fl.

Forskning (prop. 1983/84:107)

I propositionens bilaga 6, jordbruksdepartementets område, berörs, förutom de allmänna synpunkterna, forskning med anknytning till de areella näringarna och några anslagsfrågor för budgetåret 1984/85.

Vi kan i långa stycken instämma i den föredragning som departementschefen gör i propositionen om behovet av ökad forskning för alternativa bruksmetoder i de areella näringarna. Men vi vill också påpeka att dagens kunskap om olika problem på vissa områden är tillräcklig för att redan nu vidta konkreta åtgärder.

Exempelvis bör åtgärder redan nu kunna vidtas mot sådana avarter inom jordbruksnäringen som djurfabriker utgör, om man nu kan hänföra dessa till näringen. Likaså är det väl känt att virkesproduktionen kan ökas genom ett bättre utnyttjande av skogsmarkens naturliga produktionsförmåga. Men detta förutsätter naturligtvis att dagens stora brister inom skogsvården åtgärdas. Här har vi under många år i motioner föreslagit åtgärder, men tyvärr har vi fått konstatera att förslagen har avslagits. Nu har vi ändå den förhoppningen att förnuftet till slut skall segra och återkommer därför så snart tillfälle ges med våra förslag.

Forskning inom de areella näringarna

Under lång tid har forskningen inom jord- och skogsbruket inriktats på effektivitet i produktionen. Detta har inneburit att både kort- och långsiktiga effekter av bruksmetoder är helt eller delvis okända. Inom jordbruket har användningen av kemiska medel kraftigt ökat och även andra förändringar har skett, som t. ex. ensidig odling av vissa produkter. Frågor om huruvida dagens bruksmetoder kommer att försämra eller allvarligt skada markens framtida användning är i dag obesvarade. Även inom skogsbruket sker en utveckling som lämnar många frågeställningar obesvarade. F. n. diskuteras intensivt planerna på att avverka en del av den s. k. fjällnära skogen. Skogsbrukets företrädare påstår att det i dessa områden är möjligt att få ny skog, trots att forskare hävdar att det inte finns vetenskapliga belegg för att så är fallet. Vi vill påpeka att möjliga undersökningar, som t. ex. klimatfotografering av dessa områden, icke har vidtagits.

Vi hälsar därför med tillfredsställelse vad departementschefen anför i propositionen om forskning med anknytning till de areella näringarna. Vi

vill emellertid föreslå vissa förändringar och tillägg till det förslag om forskning på jordbruksdepartementets område som regeringen har lagt.

Frågan om alternativa produktionsformer i jordbruket skall studeras, och departementschefen anser det väsentligt att kartlägga konsekvenserna och effekterna för vår totala produktion av exempelvis en minskad användning av handelsgödsel och bekämpningsmedel i jordbruket. Detta har vi inget att erinra mot, men vi anser att forskning och praktisk tillämpning måste ske jämsides i vissa bestämda projekt. Det är främst genom enskilda och privata initiativ som alternativa produktionsformer hittills har prövats och de har i de flesta fall fått avbrytas på grund av ekonomiska problem. Det finns också ett intresse hos vissa jordbrukare att övergå till andra bruksmetoder, men detta har hindrats genom ovisshet för framtiden och de kostnader som en sådan förändring medför. Det här intresset för alternativa bruksformer har visat sig genom ett flertal framställningar från kommuner i landet, vilka vill bli försökskommuner där jord- och skogsbruk skall bedrivas utan kemiska medel.

Vi anser därför att vissa försöksprojekt måste startas där praktisk tillämpning jämsides med forskning bedrivs. Regeringen bör därför utarbeta och lägga ett sådant förslag om försöksverksamhet till riksdagen.

Försurningen av mark och vatten och de skador som uppstår därav beskrivs som vårt största miljöproblem nu och i framtiden. Vpk har i en särskild motion till årets riksdag pekat på en del åtgärder som måste vidtas och vi har också ganska ingående berört vilka problem och skador som försurningen medför. Mycket är okänt om orsakssammanhangen på detta område och därför måste skyndsamma forskningsinsatser sättas in. I propositionen föreslås också vissa åtgärder, men vi anser mot bakgrund av problemens vidd att de är otillräckliga. Det har också framhållits från forskarhåll att angelägna förundersökningar och andra nödvändiga åtgärder ofta faller utom ramen för ekonomiska medel för forskning. Vi anser därför att ett särskilt anslag bör inrättas där medel ställs till förfogande för projekt vilka inte kan finansieras genom de i propositionen föreslagna anslagen. Vi vill därför föreslå ett sådant anslag för budgetåret 1984/85 på 10 milj. kr.

När det gäller anslaget till miljövärdsforskning anser vi att detta bör uppräknas, enligt naturvårdsverkets framställning, till 55,1 milj. kr.

Hemställan

Med hänvisning till vad som i motionen anförts föreslås

1. att riksdagen beslutar anvisa 10 000 000 kr. för särskilda åtgärder mot försurningen i enlighet med vad som anförts i motionen,
2. att riksdagen under anslaget H 6, Miljövärdsforskning, beslutar anvisa 55 100 000 kr.,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förslag till försöksverksamhet för alternativa bruksformer.

Stockholm den 20 mars 1984

LARS WERNER (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

PAUL LESTANDER (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

JOHN ANDERSSON (vpk)

BJÖRN SAMUELSON (vpk)